

Naturvernforbundet i Nord-Trøndelag
v/fylkesleder Rune Logstein og
regionssekretær Hallgeir Frøseth Opdal
Pb. 132, 7702 Steinkjer
E-post: nordtrondelag@naturvern.no

4. mars 2016, Steinkjer

Nord-Trøndelag Fylkeskommune
Avdeling for kultur og regional utvikling
Fylkets hus
Pb. 2560, 7735 Steinkjer
E-post: postmottak@ntfk.no

Høringsuttalelse til søknader om tre lokalitetsklareringer i Indre Foldafjord, Nærøy kommune. Ref. 16/00689-4, 16/00690-4, 16/00691-4.

SalmoNor søker om tre nye lokalitetsklareringer for å etablere oppdrett av laks, ørret og regnbueørret. Totalt utgjør de tre søknadene en økning i MTB på 8 540 tonn. Fra før er det tre eksisterende lokaliteter i Indre Foldafjord som har en MTB på 8580 tonn.

Naturvernforbundet i Nord-Trøndelag vil her komme med sin høringsuttalelse til saken. Jf. Forskrift av 2014-12-19 nr. 1758 om konsekvensutredninger etter sektorlover, § 3. avsnitt tre som sier: «Berørte myndigheter, parter eller interesseorganisasjoner bør i forbindelse med høring av søknaden konkretisere hvilke forhold som bør belyses nærmere, dersom de mener tiltaket kan få vesentlige virkninger og det ikke allerede er tilfredsstillende redegjort for disse».

Anadrom laksefisk

Villaksen er under hardt press fra oppdrettsnæringen. En nylig publisert rapport fra Vitenskapelig råd for lakseforvaltning (2016) viser at kun 22% av 104 representative laksestammer over hele Norge har god eller svært god kvalitet – som er målet i kvalitetsnorm for ville bestander av atlantisk laks (2013). Genetiske spor fra oppdrettslaks ble funnet i 65% av undersøkte stammer. Dette er en svært alvorlig utvikling, og demonstrerer en negativ effekt oppdrettslaks har på villaks. En annen negativ bi-effekt av økende og utbredt lakseoppdrett er lakselus. Lakselus har en negativ effekt på både villaks og sjøørret. Sjøørreten, som er mye mer stedbunden til fjordene, kan rammes hardt når oppdrettsanlegg legges inn i fjordene og nær elvene. En rapport fra Sweco (Berger 2012) som gjorde ungfiskundersøkelser på laksefisk i elver i Indre Follafjord, viste at nygått fisk i elver som lå nær en oppdrettslokalitet hadde opptil 50 lus på seg, og rapporten meldte også at rekrutteringen av sjøørret var sviktende. Dette understøttes i en fersk rapport (Anon. 2015) som sier at sjøørretfangster har gått ned med 70% siden 1990-tallet. Den samme rapporten sier også at villaksinnslaget til norske elver er mer enn halvert siden 1983, og at redusert overlevelse i stor grad skyldes negativ påvirkning fra lakseoppdrett. Vi kan dermed fastslå at det er nødvendig å forhindre en ytterligere forverring av bestandsstatusen, og forurensning av populasjonene til våre ville laksefisker. Indre foldafjord har 16 små og store elver hvor det er registrert oppgang av anadrom laksefisk.

Lakselusnivåene er nå rekordhøye i Midt-Norge (Mattilsynet 2015). I Ytre Namdal er det for tiden fem oppdrettslokaliteter som har fått pålegg fra Mattilsynet om å redusere

Naturvernforbundet i Nord-Trøndelag

produksjonen på grunn av vedvarende høye lakselusnivåer (Mattilsynet 2016). Fire av disse lokalitetene ligger i Nærøy kommune, og en ligger i Indre Foldafjord. Mattilsynet sier selv at de ikke vil gi tillatelse til å hverken etablere nye lokaliteter i regionen, eller flytte lokaliteter før situasjonen med lakselus er forbedret. Det understrekes dermed både fra forskningshold og dyrevelferdshold at situasjonen er uholdbar, og det kreves snarlig handling for å få bukt med problemet. Vi mener at det blir ulogisk å tillate at ytterligere oppdrettsvirksomhet får være med på å belaste bestandene av villaks og sjøørret ytterligere.

Kysttorsk

Indre Foldafjord er, som den eneste av sitt slag på hele Namdalskysten, kategorisert som et nasjonalt viktig gytefelt med høyeste verdi – A, for kysttorsk. Kysttorsken er en stedbunden torsk som lever i og rundt fjordene i hele livssyklusen. Den har vært på sterk tilbakegang siden tidlig nittital, og bestanden er over halvert. For ti år siden var kysttorsken rødlista med kategorien sterkt trua (Artsdatabanken 2006). Vi anser det som viktig å bevare lokaliteter som er av god kvalitet og uberørt av inngrep. En slik bevaring vil minimere risikoen for å ytterligere forverre statusen for kysttorsk.

Andefugl

En ny sammenstilling av studier av effekten oppdrett har på andefugl sier at det er sannsynlig at økt trafikk i et område i forbindelse med etablering og drift av oppdrettsanlegg, har en fortregende effekt på andefugl (Follestad 2015). To av tre omsøkte lokalitetsklareringer har registrerte kjerneområder for ærfugl (NT/nær truet på rødlista) og sjøorre (VU/sårbar på rødlista) som ligger under en kilometer fra lokalitetene (Naturbase).

Ovennevnte påvirkninger og momenter anser vi at er et tilstrekkelig kunnskapsgrunnlag, som belyser at de negative effektene, især knyttet til lakselus, er for store til at økt oppdrettsvirksomhet kan tillates i et område som allerede har for mye oppdrett, jf. §§ 8 og 10 i naturmangfoldloven om kunnskapsgrunnlaget og samlet belastning.

Påvirkning av friluftsliv og landskap

Naturvernforbundet i Nord-Trøndelag har kjennskap til at det tidligere har vært kraftig motstand mot etablering av oppdrettslokaliteter i Indre Foldafjord. I forbindelse med etablering av oppdrettslokaliteten «Kalvhagan II», den nærmeste eksisterende lokaliteten til de som nå er omsøkt, ble det samlet inn 75 underskrifter i protest mot tiltaket. Begrunnelse var blant annet at tiltaket ville ha en negativ og fortregende effekt på friluftslivet til lands og til vanns, sportsfisket og landskaps- og naturopplevelsen. Området er et av de få strekningene hvor bilveien ikke går langs fjorden på sørsiden av Indre Foldafjord, og er derfor et viktig rekreasjonsområde uten trafikkstøy. Det omsøkte tiltaket ble likevel vedtatt. Ytterligere tiltak vil være en bit-for-bit nedbygging av viktige natur- og friluftsverdier. Det er ingen grunn til å tro at folk langs Indre Foldafjord vil ønske tre nye oppdrettslokaliteter velkommen.

Viktig naturtype

Indre Foldafjord er en terskelfjord med to terskler. Terskelen ved Kolvereid har største dyp 12 meter, og terskelen ved Foldereid har største dyp på 27 meter. To av tre omsøkte

lokalitetsklareringer ligger innenfor terskelen ved Foldereid. Her går grensen til Innerfolda Indre, som er en fjord med naturlig lavt oksygeninnhold i bunnvannet (Naturbase). Denne naturtypen kjennetegnes av at det er svært liten vannutskiftning av bunnvannet som gjør vannet naturlig oksygenfattig. Dette fører i sin tur til at biologisk materiale, for eksempel avfall fra lakseoppdrett, ikke brytes ned, men at det akkumuleres. Vi ser det som svært uheldig at det tillates etablering av oppdrett uten at det er gjort grundige miljøundersøkelser som belyser fjordens evne til å bryte ned utslippene fra omsøkte tiltak.

Forholdet til gjeldende arealplan

I søknaden viser SalmoNor til at det omsøkte arealet er avsatt til akvakulturformål i gjeldende arealplan, men det presiseres i planbestemmelsene til Nærøy kommuneplans arealdel punkt 3.5.2, avsnitt tre, at FFFNA-områdene i Indre Foldafjord, indre del, er ment for skjelloppdrett. Etablering av lakse- og ørretoppdrett går følgelig imot planbestemmelsene i gjeldende juridisk bindende arealplan. Nærøy kommune har startet på arbeidet med å revidere den gjeldende arealplanen som er fra 2002. Det vil derfor være udemokratisk å tillate nye tiltak før alle bruksinteresser i området er kartlagt gjennom god medvirkning og det er vedtatt en oppdatert arealplan.

Oppsummering

Naturvernforbundet i Nord-Trøndelag er sterkt imot etablering av ytterligere oppdrettsvirksomhet i Indre Foldafjord. Dette begrunner vi med at nyetableringer vil forverre en allerede uholdbar lakselussituasjon i Ytre Namdal og Nærøy, noe Mattilsynet også mener. I tillegg kommer annen uheldig påvirkning av naturmangfold. Det er lokalt stor motstand mot lakseoppdrett i Indre Foldafjord. Områdene som berøres er svært viktige friluft- og rekreasjonsområder, og lokalbefolkningen har gitt ettertrykkelig beskjed om at økt oppdrettsvirksomhet i området er uønsket. Det bør gjøres undersøkelser som belyser tiltakets påvirkning på en viktig naturtype. Etablering av lakseoppdrett er i strid med gjeldende arealplan.

Referanser

Anon. 2016. Klassifisering av 104 laksebestander etter kvalitetsnorm for villaks. Temarapport nr 4, 85 s.

Anon. 2015. Status for norske laksebestander i 2015. Rapport fra Vitenskapelig råd for lakseforvaltning nr 8, 300 s.

Artsdatabanken. 2006. Norsk rødliste for arter. Hentet fra <http://www2.artsdatabanken.no/faktaark/Faktaark87.pdf>

Berger 2012. Ungfiskundersøkelser i Langbogaelva, Skjølstadelva og Årforelva i Nærøy. 2012. Sweco, for Fylkesmannen i Nord-Trøndelag.

Follestad, A. 2015. Effekter av forstyrrelser på fugl og pattedyr fra akvakulturanlegg i sjø - en litteraturstudie. - NINA Rapport 1199. 44 s.

Kvalitetsnorm for ville bestander av atlantisk laks (2013). Kvalitetsnorm for ville bestander av atlantisk laks (*Salmo salar*). Hentet fra

Naturvernforbundet
i Nord-Trøndelag

<https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2013-09-20-1109>

Mattilsynet 2015. Lakselusrapport: Høsten 2015.

Mattilsynet 2016. Oversikt over lokaliteter som har fått varsel eller endelig vedtak om redusert produksjon p.g.a. langvarige lakselusproblemer. Hentet fra

http://www.mattilsynet.no/fisk_og_akvakultur/fiskehelse/fiske_og_skjellsykdommer/lakselus/oversikt_over_lokaliteter_som_har_faatt_varsel_eller_endelig_vedtak_om_reduisert_produksjon_pga_langvarige_lakselusproblemer.18040